VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hyvinvointialueiden rahoituksen laskennassa käytettävät tarvekertoimet

ROOSA VALKAMA JA KATI JUSSILA, KUNTA- JA ALUEOSASTO
KUNTA- JA HYVINVOINTIJAOSTO 24.10.2024

Laskennallisen rahoituksen määräytymistekijät (kriteerit)

- Rahoitusmalli koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon (98 %) sekä pelastustoimen rahoituksesta (2 %).
- Rahoitus kohdennetaan hyvinvointialueille laskennallisten kriteerien perusteella.
- Kullakin kriteerillä jaettava rahamäärä perustuu rahoituslaissa määriteltyihin %-osuuksiin
- Kriteerit päivitetään vuosittain uusimman tilastotiedon perusteella

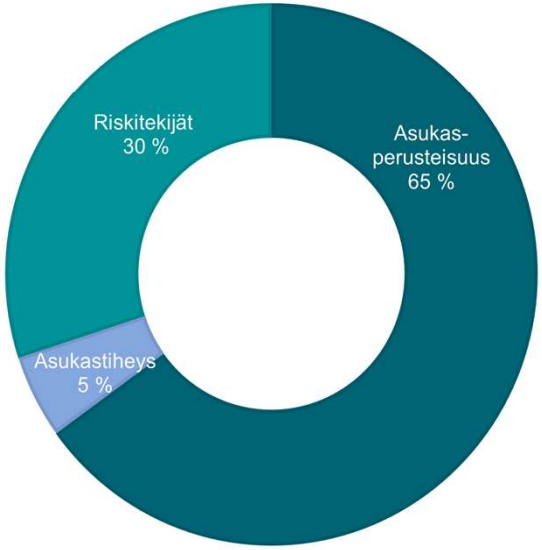

Pelastustoimen laskennallinen rahoitus

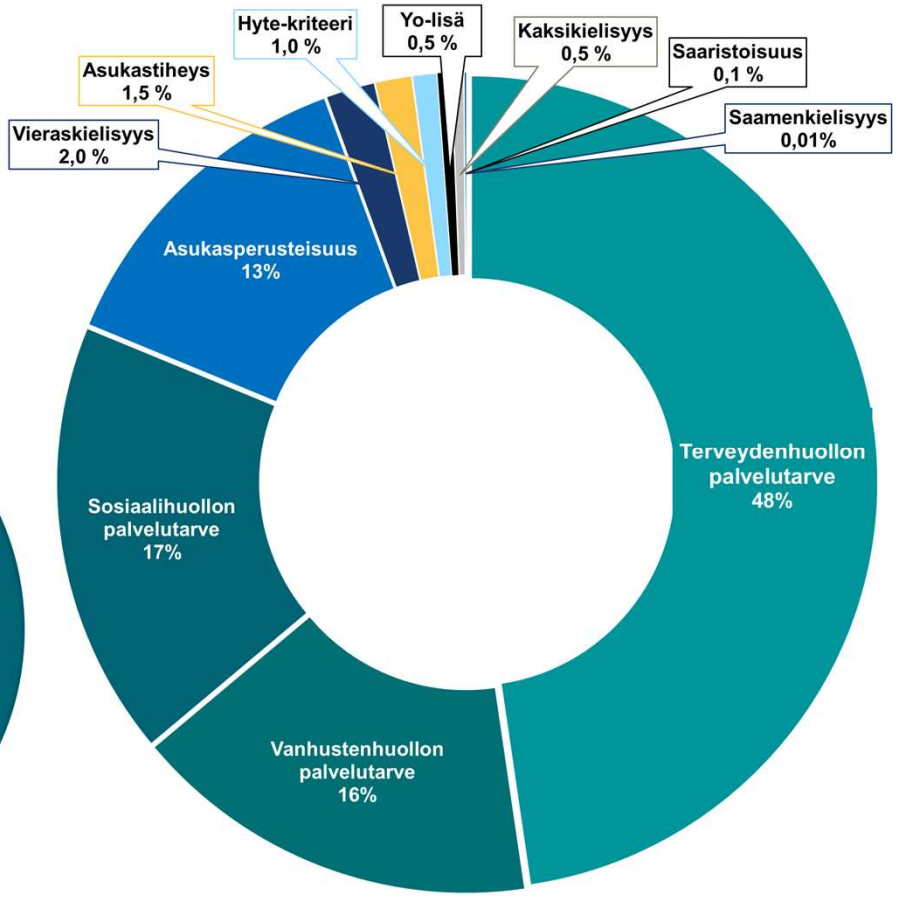

Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallinen rahoitus

Rahoitusmallin kriteerit kohdentavat rahoituksen aluekohtaisesti

- Kullekin kriteerille määritellään asukaskohtainen hinta (ns. perushinta), joka kuvaa alueelle tietystä olosuhteesta aiheutuvan asukaskohtaisen keskimääräisen kustannuksen.
- Esimerkiksi kukin palvelutarvetta kuvaava kriteeri (terveydenhuolto, vanhustenhuolto, sosiaalihuolto) kohdentaa rahoituksen aluekohtaisesti seuraavasti:
  perushinta * alueen asukasluku * alueen tarvekerroin
  - **Kriteerin perushinta** kuvaa yhden asukkaan palvelutarpeesta aiheutuvan keskimääräisen kustannuksen.
  - **Alueen tarvekerroin** kuvaa alueen asukkaiden palvelutarvetta suhteessa muihin alueisiin (onko tarve keskimääräistä korkeampaa vai matalampaa).
- Kriteerit päivitetään vuosittain uusimman tilastotiedon perusteella. Palvelutarvetta kuvaavien kriteerien kohdentaman rahoituksen määrään vaikuttaa kunakin vuonna tarvekertoimen muutoksen lisäksi kunkin alueen asukasluvun kehitys.

Laskennallisen sote-rahoituksen jakautuminen kriteereittäin, euroa/asukas (vuoden 2025 rahoituslaskelma, 23.9.2024)

Hyvinvointialue	Asukas-perusteisuus	Terveyden-huollon palvelutarve	Vanhusten-huollon palvelutarve	Sosiaalihuollon palvelutarve	Vieras-kielisyys	Kaksi-kielisyys	Asukas-tiheys	Saaristo-isuus	Hyte-kriteeri	Saamen-kielisyys	Yo-lisä	Yhteensä, e/as.
Helsinki	616	1 946	568	667	180	28	0	0	46	0	41	**4 092**
Vantaa ja Kerava	616	1 993	458	710	235	10	1	0	46	0	41	**4 110**
Länsi-Uusimaa	616	1 858	477	608	165	58	11	0	46	0	41	**3 880**
Itä-Uusimaa	616	2 128	689	665	68	141	35	0	46	0	41	**4 428**
Keski-Uusimaa	616	2 007	551	671	71	0	10	0	46	0	41	**4 013**
Varsinais-Suomi	616	2 289	816	830	93	29	28	38	46	0	41	**4 824**
Satakunta	616	2 302	884	900	49	0	47	0	46	0	0	**4 843**
Kanta-Häme	616	2 291	839	819	53	0	39	0	46	0	0	**4 702**
Pirkanmaa	616	2 230	745	778	62	0	31	0	46	0	41	**4 548**
Päijät-Häme	616	2 308	847	862	65	0	35	0	46	0	0	**4 778**
Kymenlaakso	616	2 485	1 060	937	67	4	36	0	46	0	0	**5 252**
Etelä-Karjala	616	2 219	889	792	77	0	54	0	46	0	0	**4 693**
Etelä-Savo	616	2 488	1 104	969	45	0	123	37	46	0	0	**5 428**
Pohjois-Savo	616	2 402	910	959	41	0	89	0	46	0	41	**5 103**
Pohjois-Karjala	616	2 554	980	1 023	53	0	147	0	46	0	0	**5 418**
Keski-Suomi	616	2 119	759	824	44	0	74	0	46	0	0	**4 481**
Etelä-Pohjanmaa	616	2 341	947	869	34	0	92	0	46	0	0	**4 944**
Pohjanmaa	616	2 076	716	684	89	255	53	26	46	0	0	**4 561**
Keski-Pohjanmaa	616	2 370	898	958	40	45	94	0	46	0	0	**5 066**
Pohjois-Pohjanmaa	616	2 145	733	968	39	0	112	2	46	0	41	**4 702**
Kainuu	616	2 479	1 068	1 011	48	0	365	0	46	0	0	**5 632**
Lappi	616	2 447	938	1 083	37	0	667	0	46	19	0	**5 852**
Koko maa	**616**	**2 182**	**748**	**809**	**92**	**23**	**69**	**5**	**46**	**1**	**26**	**4 615**
Osuus sote-rahoitul	**13,337 %**	**47,277 %**	**16,198 %**	**17,540 %**	**1,987 %**	**0,497 %**	**1,490 %**	**0,112 %**	**0,994 %**	**0,013 %**	**0,555 %**	**100,000 %**

Hyvinvointialueiden rahoitus yhteensä vuonna 2025

Hyvinvointialue	Laskennallinen rahoitus v. 2025, milj. euroa	Siirtymätasaus v. 2025, milj. euroa	Vuoden 2025 rahoitus yht., milj. euroa	Vuoden 2025 rahoitus yht., e/as.	Rahoituksen kasvu v. 2025, milj. euroa	Rahoituksen kasvu v. 2025, %
Helsinki	2 814	135	**2 950**	4 373	250	9 %
Vantaa ja Kerava	1 200	0	**1 200**	4 202	139	13 %
Länsi-Uusimaa	1 967	-13	**1 953**	3 946	184	10 %
Itä-Uusimaa	449	-24	**425**	4 295	36	9 %
Keski-Uusimaa	845	15	**860**	4 185	62	8 %
Varsinais-Suomi	2 417	-88	**2 330**	4 747	261	13 %
Satakunta	1 050	20	**1 070**	5 055	74	7 %
Kanta-Häme	816	-12	**804**	4 741	66	9 %
Pirkanmaa	2 507	0	**2 507**	4 649	231	10 %
Päijät-Häme	999	-45	**954**	4 667	61	7 %
Kymenlaakso	852	41	**893**	5 628	65	8 %
Etelä-Karjala	602	3	**605**	4 834	34	6 %
Etelä-Savo	720	37	**757**	5 828	48	7 %
Pohjois-Savo	1 294	-5	**1 288**	5 190	84	7 %
Pohjois-Karjala	898	-61	**837**	5 155	57	7 %
Keski-Suomi	1 254	17	**1 270**	4 649	78	7 %
Etelä-Pohjanmaa	964	0	**964**	5 061	55	6 %
Pohjanmaa	829	14	**843**	4 745	56	7 %
Keski-Pohjanmaa	351	-18	**333**	4 918	21	7 %
Pohjois-Pohjanmaa	2 011	-32	**1 979**	4 731	172	10 %
Kainuu	405	-2	**404**	5 753	29	8 %
Lappi	1 058	-49	**1 008**	5 725	89	10 %
Yhteensä	**26 302**	**-67**	**26 235**	**4 707**	**2 151**	**9 %**

Rahoituksessa käytettävien tarvekertoimien muutokset

- Rahoituksessa käytettävät tarvekertoimet päivitetään vuosittain THL:n toimesta.
  - Vuosimuutoksia (kts. dia 9) selittävät alueiden sairastavuudessa (tai tarvetekijöissä) tapahtuneet muutokset, mutta myös mahdolliset puutteet käytetyn rekisteriaineiston kattavuudessa.
- Lisäksi nykyisen käytännön mukaisesti THL toimittaa keväisin seuraavan vuoden rahoituksen arviolaskelmia varten ennakkotarvekertoimet ja syksyn laskelmia varten lopulliset tarvekertoimet.
  - Tarvekertoimissa on tapahtunut muutoksia myös ennakkotarvekertoimien ja lopullisten tarvekertoimien välillä (kts. dia 10). Erityisesti vuoden 2025 rahoituksen osalta syksyllä julkaistuissa rahoituslaskelmissa käytetyt tarvekertoimet poikkesivat kevään arviolaskelmissa käytetyistä ennakkotarvekertoimista. Muutokset heijastuivat aluekohtaiseen rahoitukseen.
- Suuret vuosimuutokset kuin myös muutokset ennakko- ja lopullisten tarvekertoimien välillä eivät ole rahoituksen ennakoitavuuden kannalta tarkoituksenmukaisia.
  - Rahoituksen ennakoitavuuden ja aluekohtaisen kohdentumisen kannalta on tärkeää, että alueiden diagnoosikirjaukset on tehty huolellisesti ja toimitettu määräajassa THL:n ohjeistuksen mukaisesti.
  - VM valmistelee yhteistyössä STM:n ja THL:n kanssa jatkoaskeleita rahoituksen ennakoitavuuden lisäämiseksi. Näistä on tarkoitus keskustella alueiden kanssa syksyn aikana. Lähtökohtana on, että tämä hoidettaisiin THL:n ohjeistuksella alueille, eikä vaatisi muutoksia rahoituslakiin.

Vuoden 2025 rahoituksessa käytettävät tarvekertoimet poikkesivat ennakkotarvekertoimista, mikä aiheutti muutoksia vuoden 2025 rahoituslaskelmissa

Alue	*Valtion rahoitus v.2025, 29.4.2024*	*Valtion rahoitus v.2025, 23.9.2024*	*Rahoituksen muutos yhteensä, euroa*	*Rahoituksen muutos, e/as.*
Helsinki	2 956 861 559	2 949 520 086	**-7 341 473**	-11
Vantaa ja Kerava	1 199 058 008	1 200 358 590	**1 300 582**	5
Länsi-Uusimaa	1 956 534 118	1 953 205 756	**-3 328 362**	-7
Itä-Uusimaa	425 423 549	425 168 743	**-254 807**	-3
Keski-Uusimaa	862 820 368	859 735 578	**-3 084 790**	-15
Varsinais-Suomi	2 253 904 976	2 329 870 704	**75 965 728**	155
Satakunta	1 071 293 305	1 070 345 489	**-947 816**	-4
Kanta-Häme	793 526 776	803 813 030	**10 286 254**	61
Pirkanmaa	2 520 284 672	2 507 331 841	**-12 952 831**	-24
Päijät-Häme	955 974 408	954 333 295	**-1 641 113**	-8
Kymenlaakso	888 595 935	892 897 460	**4 301 525**	27
Etelä-Karjala	601 379 766	605 086 249	**3 706 483**	30
Etelä-Savo	753 598 256	757 084 003	**3 485 748**	27
Pohjois-Savo	1 289 247 592	1 288 118 487	**-1 129 105**	-5
Pohjois-Karjala	838 308 371	836 801 297	**-1 507 074**	-9
Keski-Suomi	1 276 974 500	1 270 421 062	**-6 553 437**	-24
Etelä-Pohjanmaa	965 302 715	964 280 554	**-1 022 160**	-5
Pohjanmaa	842 747 137	842 768 951	**21 815**	0
Keski-Pohjanmaa	333 306 873	333 135 346	**-171 527**	-3
Pohjois-Pohjanmaa	1 965 435 058	1 978 677 423	**13 242 365**	32
Kainuu	395 405 912	403 627 423	**8 221 511**	117
Lappi	1 006 383 913	1 008 414 033	**2 030 120**	12
Yhteensä	**26 152 367 767**	**26 234 995 401**	**82 627 635**	**15**

Näkymät rahoitusmallin ja kriteerien päivitykseen

- Parhaillaan valmistellaan hyvinvointialueiden rahoitusmallin uudistamisen II vaiheen muutoksia koskevaa esitystä.
  - Esitys sisältäisi muutosehdotuksia rahoituksen aluekohtaiseen määräytymiseen vaikuttaviin sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetekijöihin. Rahoitusmallin tarveperusteisuutta kehitetään THL:n tarvetekijätutkimuksen perusteella.
  - Lisäksi esityksessä tarkastellaan muita olosuhdetekijöitä, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerrointa (hyte-kerroin) sekä siirtymätasauksia.
- Esitys on tarkoitus antaa eduskuntaan keväällä 2025 ja muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta.
- Rahoitusmallin kriteerit päivitetään uusimman tilastotiedon (mm. asukasmäärien muutokset) perusteella vuoden 2026 rahoitusta varten.

Liite 1. Rahoituksessa käytetyt tarvekertoimet vuosina 2024 ja 2025

	Terveydenhuollon tarvekerroin		*Vanhustenhuollon tarvekerroin*		*Sosiaalihuollon tarvekerroin*	
Hyvinvointialue	**Vuoden 2024 rahoituksessa käytetty tarvekerroin**	**Vuoden 2025 rahoituksessa käytetty tarvekerroin**	**Vuoden 2024 rahoituksessa käytetty tarvekerroin**	**Vuoden 2025 rahoituksessa käytetty tarvekerroin**	**Vuoden 2024 rahoituksessa käytetty tarvekerroin**	**Vuoden 2025 rahoituksessa käytetty tarvekerroin**
Helsinki	0,89	0,89	0,75	0,76	0,81	0,82
Vantaa ja Kerava	0,89	0,91	0,58	0,61	0,84	0,88
Länsi-Uusimaa	0,86	0,85	0,62	0,64	0,75	0,75
Itä-Uusimaa	0,97	0,98	0,90	0,92	0,85	0,82
Keski-Uusimaa	0,93	0,92	0,74	0,74	0,85	0,83
Varsinais-Suomi	1,01	1,05	1,07	1,09	1,01	1,02
Satakunta	1,05	1,06	1,18	1,18	1,11	1,11
Kanta-Häme	1,05	1,05	1,10	1,12	1,02	1,01
Pirkanmaa	1,01	1,02	1,00	1,00	0,95	0,96
Päijät-Häme	1,08	1,06	1,17	1,13	1,07	1,06
Kymenlaakso	1,12	1,14	1,41	1,42	1,15	1,16
Etelä-Karjala	1,03	1,02	1,21	1,19	1,00	0,98
Etelä-Savo	1,14	1,14	1,47	1,48	1,23	1,20
Pohjois-Savo	1,12	1,10	1,25	1,22	1,20	1,18
Pohjois-Karjala	1,19	1,17	1,34	1,31	1,29	1,26
Keski-Suomi	0,99	0,97	1,03	1,01	1,04	1,02
Etelä-Pohjanmaa	1,10	1,07	1,29	1,27	1,10	1,07
Pohjanmaa	0,96	0,95	0,98	0,96	0,86	0,85
Keski-Pohjanmaa	1,13	1,09	1,23	1,20	1,16	1,18
Pohjois-Pohjanmaa	0,99	0,98	0,98	0,98	1,17	1,20
Kainuu	1,14	1,14	1,41	1,43	1,28	1,25
Lappi	1,12	1,12	1,23	1,25	1,34	1,34

Liite 2. Vuoden 2025 rahoituksen ennakkotarvekertoimet ja lopulliset tarvekertoimet

	Terveydenhuollon tarvekerroin		*Vanhustenhuollon tarvekerroin*		*Sosiaalihuollon tarvekerroin*	
Hyvinvointialue	**Ennakkotarvekerroin (kevät 2024)**	**Lopullinen tarvekerroin (syksy 2024)**	**Ennakkotarvekerroin (kevät 2024)**	**Lopullinen tarvekerroin (syksy 2024)**	**Ennakkotarvekerroin (kevät 2024)**	**Lopullinen tarvekerroin (syksy 2024)**
Helsinki	0,90	0,89	0,76	0,76	0,83	0,82
Vantaa ja Kerava	0,92	0,91	0,62	0,61	0,87	0,88
Länsi-Uusimaa	0,86	0,85	0,64	0,64	0,76	0,75
Itä-Uusimaa	0,98	0,98	0,93	0,92	0,83	0,82
Keski-Uusimaa	0,93	0,92	0,74	0,74	0,84	0,83
Varsinais-Suomi	1,00	1,05	1,06	1,09	1,00	1,02
Satakunta	1,06	1,06	1,19	1,18	1,12	1,11
Kanta-Häme	1,04	1,05	1,11	1,12	1,01	1,01
Pirkanmaa	1,03	1,02	1,00	1,00	0,98	0,96
Päijät-Häme	1,07	1,06	1,14	1,13	1,07	1,06
Kymenlaakso	1,14	1,14	1,42	1,42	1,15	1,16
Etelä-Karjala	1,02	1,02	1,19	1,19	0,98	0,98
Etelä-Savo	1,14	1,14	1,47	1,48	1,20	1,20
Pohjois-Savo	1,11	1,10	1,22	1,22	1,18	1,18
Pohjois-Karjala	1,18	1,17	1,31	1,31	1,27	1,26
Keski-Suomi	0,98	0,97	1,02	1,01	1,03	1,02
Etelä-Pohjanmaa	1,08	1,07	1,27	1,27	1,08	1,07
Pohjanmaa	0,95	0,95	0,97	0,96	0,85	0,85
Keski-Pohjanmaa	1,09	1,09	1,20	1,20	1,18	1,18
Pohjois-Pohjanmaa	0,98	0,98	0,98	0,98	1,18	1,20
Kainuu	1,11	1,14	1,40	1,43	1,22	1,25
Lappi	1,13	1,12	1,25	1,25	1,34	1,34